

መድሃኒት ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ

እንታይ ክትፈልጥ ትደሊ

(ዲፍተሪያ፡ ተታነስን ትኸትኸታን)

Many Vaccine information Statements are available in Spanish and other languages. See www.immunize.org/vis. Hojas de información sobre vacunas están disponibles en español y en muchos otros idiomas. Visite www.immunize.org/vis

1 ስለምንታይ ክታቦት ይኸተብ?

ዲፍተሪያ፡ ተታነስ፡ ከምኡ ድማ ፐርቱሲስ ብባክተሪያ ዝሰዕቡ ሓይገኛታት ሕማማት እዮም። ዲፍተሪያን ፐርቱሲስን ካብ ሰብ ናብ ሰብ ይመሓለፍ እዮም። ተታነስ ብዝተገኘዎሉ ወይ ብዝቐሰለ ቆርቦት ኣቢሉ ናብ ኣካላት ወዲ ሰብ ይኣቱ።

ዲፍተሪያ ኣብ ዳሕረዋይ ወገን ጎረብ ርገድ ሸፋን የስዕብ።

- ናይ ምስትንፋስ ጸገማት፡ መልመስቲ፡ ድኻም ልቢ፡ ካብኡ ሓሊፍውን ክሰብ ሞት ከስዕብ ይኸእል።

ተታነስ (ምዕጻው መንጋጋ) ቃንዛ ዘለዎ ምጭብባጥ ናይ ጭዋዳታት የኸትል፡ ኩሉ ግዜ ከኣ ኣብ መላእ ኣካላትና የስዕብ።

- ምዕጻው/ምልኪት ናይ መንጋጋ ኣፍ የስዕብ። እቲ ግዳይ ኣፍ ክኸፍቶ ወይ ድማ ዝኸነ ነገር ክውሕጥ ኣይክእልን። ተታነስ ን10 ሰባት ምስዝለከፍ፡ ነቶም 2 ክሰብ ሞት ከብጽሑም ይኸእል።

ትኸትኸታ (ተመሓለፈ ሕማም ሰዓል) ንዝተወሰ ግዜ ዝጸንሐ ኣዝዩ ሕማቕ ዓይነት ሰዓል ስለዘኸትል፡ ህጻናት ንክበልዎ፡ ክስትዩ ኮነ ከስተንፍሱ ኣዝዮም ይሸገሩ። እዚ ጥዕናዊ ጸገም ዚ ንሰሙናት ክጸንሕ ይኸእል።

- ናብ ኒሞኒያ፡ ሕማማት ምንፍርፋር (ኣካላት ፈርፈር ምባልን ኣዲንቲ ምንጉልሓጥን)፡ መጉዳእቲ ሓንጎል፡ ካብኡ ሓሊፍውን ናብ ሞት ከምርሕ ይኸእል።

ክታቦት ዲፍተሪያ፡ ተታነስን ትኸትኸታን (ዲ.ቲ.ኤ.ፒ) ነዞም ሕማማት ዚኣቶም ንምክልኻል ይሕግዝ። መብዛሕቶኦም ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ዝወስዱ ህጻናት፡ ክሰብ ዝገብሩ ካብዞም ሕማማት ዚኣቶም ናጻ ይኾኑ። ክታቦት ምሃብ እንተነቋርጸ፡ ብዙሓት ህጻናት በዞም ሕማማት ዚኣቶም ምተጠቕሙ ነይሮም።

ዲ.ቲ.ኤ.ፒ፡ ውሑስ ዓይነት ክታቦት ናይ ቲ ዲ.ቲ.ፒ (DTP) ዝበሃል ኣረጊት ክታቦት እዩ። ዲ.ቲ.ፒ ኣብዚ እዋን ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ኣብቁዑ እዩ።

2 መንገድ ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ክወስድ ዘለዎ መዓስከ እዩ ክወስዶ ዘለዎ?

ህጻናት 5 ዶዝ መድሃኒት ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ክወስዱ ኣለዎም። ኣብዘን ዝሰዕብ ነፍሲ-ወከፍ ናይ ዕድመ ደረጃታት ከኣ ሓሓንቲ ዶዝ ይወስዱ።

- 2 ወርሒ
- 4 ወርሒ
- 6 ወርሒ
- 15-18 ወርሒ
- 4-6 ዓመት

ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ፡ ልክዕ ከምቶም ካልኣት ክታቦታት ኣብ ተመሳሳሊ ግዜ ክወሃቡ/ክውሰዱ ይኸእሉ።

3 ገለኡም ህጻናት ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ክወስዱ የብሎምን ወይ ድማ ክጽበዩ/ክጸንሑ ኣለዎም

- ከም ሰዓል ብዝኣመሰሉ ቀለልቲ ሕማማት ዝተጠቕሙ ህጻናት፡ ክታቦት ክወስዱ ይኸእሉ። ብመጠናዊ ወይ ብኸቢድ ሕማም ዝተጠቕሙ ህጻናት ግን፡ ኩሉ ግዜ ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ቅድሚ ምውሳይም ክሰብ ዝሓውዩ ክጸንሑ ኣለዎም።
- ዝኸነ ህጻን ሓንቲ ዶዝ ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ምስ ወሰደ ንህይወቱ ኣብ ሓይገ ዘውድቕ ሓይገኛ ቁጠዕ ኣካላት እንተደኣ ኣስዲብሉ፡ ካልኣ/ተወሳኺ ዶዝ ክወስድ የብሉን።
- ዝኸነ ህጻን፡ ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ምስ ወሰደ ኣብ ውሽጢ 7 መዓልቲ ናይ ሓንጎል ጉድኣት ወይ ናይ ስርዓተ-ነርብ ጸገማት እንተደኣ ኣጋጢሙዎ፡ ተወሳኺ ዶዝ ክወስድ የብሉን።
- ውላድካ ከምዚ ዝሰዕብ ጸገማት እንተደኣ ኣማዕቢሉ፡ ምስ ሓኪምካ ተዘራረቡሉ፡
  - ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ብዶዝ ምስ ወሰደ ዘንፈርፍር ወይ ዝወድቕ እንተኾይኑ፡
  - ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ብዶዝ ምስ ወሰደ ብዘይ ምቁራጽ ንሰለስተ ሰዓታት ዝበኪ እንተኾይኑ፡
  - ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ብዶዝ ምስ ወሰደ ረስኒ ኣካላቱ ልዕሊ 105° ፈርሃናይት እንተደኣ በዲሉ።

ተወሳኺ ሓበሬታ ምስእትደሊ፡ ንሓኪምካ ተወከሱ። ገለ ካብዞም ከምዚ ዓይነት ጸገማት ዘማዕብሉ ህጻናት፡ ተወሳኺ ዶዝ ናይ ትኸትኸታ ክታቦት ክወስዱ የብሎምን። ግና ካብ ናይ ትኸትኸታ ክታቦት ናጻ ዝኾነዲ.ቲ.ኤ.ፒ ተተባብሶ ክታቦት ክወስዱ ይኸእሉ።

4 ብዕድመ ዕብይ ዝበሉ ህጻናትን እኹላት ሰባትን

ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፒ፡ ንኮተቴታትን ጎራዙን፡ ዓቕሚ ኣዳም ንዝበጽሑ፡ ከምኡ ድማ ልዕሊ 7 ዓመት ንዝዕድሚኦም ህጻናት ክውሃቡ ፍቕድ ኣይኮነን።

እንተኾነ ዓበይቲ ሰባት ገና ካብቲ ሕማም መከላኸሊ የድልዮም ኣሎ። ቲ.ዲ.ኤ.ፒ ተባብሮ ዝጽዋዕ ክታቦት ምስ ዲ.ቲ.ኤ.ፒ ዝመሳሰል እዩ። ካብ 11 ክሰብ 64 ዓመት ዝበጽሕ ዕድመ ዘለዎም ሰባት፡ ሓንቲ ዶዝ ቲ.ዲ.ኤ.ፒ (Tdap) ክወስዱ ከምዘለዎም ብሓካይም ይምከሩ። ካልኣ ቲ.ዲ.ኤ.ፒ ዝጽዋዕ ክታቦት ውን፡ ካብ ተታነስን ዲፍተሪያን ይከላኸል እዩ። ግና ካብ ትኸትኸታ ክከላኸል ኣይክእልን እዩ። ኣብ ነፍሲ-ወከፍ 10 ዓመት ክውሰድ ከምዘለዎ ድማ ሓካይም ይመኽሩ። ነዞም ናይ ክታቦት መድሃኒታት ዝመልከቱ ዝተፈልዩ ሓበሬታዊ መግለጺታት ኣለዉ።

5

ብክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፕ ዝስዕቡ ጥዕናዎ ሓደጋታት እንታይ'ዮም?

ብሓላታት ዲፍተሪያ፡ ተታነስ፡ ወይ ትኽትኽታ ምልክቶ ማለት፡ ክብቲ ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፕ ብምውሳድ ክስዕብ ዝኽእል ዘይተደለዮ ጸገማት ንላዕሊ ንሓደጋ ምቅላዕ ማለት እዩ።

እንተኾነ፡ ክታቦት ልክዕ ከም ዝኾነ ካልእ ዓይነት መድሃኒታት፡ ከም ቁጥጥዕ ኣካላት ዝኣመሰሉ ሓገኛታት ዝኾኑ ጥዕናዎ ጸገማት ክስዕብ ተኽእሎ ኣለዎ። ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፕ ኣብ ጥዕና ከስዕብ ዝኽእል ሓደጋኛ ጉድኣት ወይ ሞት ኣዘዩ ውሑድ እዩ።

ናይ ሞት ሓደጋ ዘዮኽትሉ ጥዕናዎ ጸገማት(ብቐጻሊ ዘስዕብ)

- ረስኒ (ካብ 4 ቆልዑ ኣብቲ 1 ደርካ)
- መርፍእ ክታቦት ምስተወግኡ፡ ቆርባቶም ዝንድር ወይ ዝሓብጥ (ኣስታት 1 ካብ 4 ህጻናት)
- ኣብቲ መርፍእ ክታቦት ዝተወግኣሉ ክፋል ኣካላቶም ብርቱዕ ቃንዝ ወይ ሓው ሓው ዝተባል ኣቐንዛዊ ስምዒት ዝስምዕም (ኣስታት 1 ካብ 4 ህጻናት)

እዞም ጸገማት እዚኣቶም፡ ካብቶም ኣብ ፈለግ ዝውሰዱ ዶክተር ንላዕሊ ኣብቶም ዳክረዎት ማለት፡ 4ይን 5ይን ዶክ ዲ.ቲ.ኤ.ፕ ምስ ተወስዱ ዝያዳ ንጎናም ይራኣዩ። ሓደ ሓደ ግዜ፡ ህንጻናት 4ይ ወይ 5ይ ዶክ ዲ.ቲ.ኤ.ፕ ምስ ወሰዱ፡ እቲ መርፍእ ዝተወግኣሉ ኣእዳዎም ወይ ኣእጋሮም ብምልኡ ይሓብጡ። ከይሓወዩ ድማ ካብ 1-7 መዓልታት ይጸንሑ (ኣስታት 1 ካብ 30 ህጻናት)።

- ካልእ ኣዘዮም ከበድቲ ዘይኮኑ ጸገማት ድማ፡
- ምንጽርጻር/ተርባጽ (ኣስታት 1 ካብ 3 ህጻናት)
- ድኻም ወይ ትሑት ናይ መግቢ ሽውሃት (ኣስታት 1 ካብ 10 ህጻናት)
- ተምላስ (ኣስታት 1 ካብ 50 ህጻናት)

እዞም ጸገማት እዚኣቶም ብሓፈሻ ድሕሪ ምውሳድ መርፍእ ክታቦት ካብ 1-3 መዓልታት ኣብ ዘሎ ግዜ የጋጥሙ።

- መጠናዊ ጸገማት (ልሙዳት ዘይኮኑ)
- ምንፍርፋር (ምንቅጥቃጥ ኣካላት ወይ ምንጉልሓት ኣዲንቲን) (ኣስታት 1 ካብ 14,000 ህጻናት)
- ብዘይ ምቁራጽ ምብካይ ማለት፡ ን3 ሰዓታት ወይ ልዕሊኡ ዝቐጽል ብኸያት (ኣስታት 1 ካብ 1,000 ህጻናት)
- ልዑል መጠን ረስኒ ማለት፡ ክሳብ ልዕሊ 105°ፈርሃይት ዝበጽሑ (ኣስታት 1 ካብ 16,000 ህጻናት)

- ኣዘዩ ከቢድ ጸገማት (ሳሕቲ ዘጋጥም)
- ሓደገኛ ቁጠዕ ኣካላት (ትሕቲ 1 ካብ ሚልዮን ዶላር)
- ክታቦት ዲ.ቲ.ኤ.ፕ ምስ ወሰዱ ካልኣት ሓይለ ሓደገኛ ጸገማት ዘጋጠሙዎም ህጻናት'ውን ኣለዉ። ገለ ካብቶም ጸገማት፡
  - ንጎዊሕ እዋን ዝጸንሑ ምንፍርፋር፡ ዕውላት ወይ ውኅኻ ምጥፋእ
  - ነባሪ መጉዳእቲ ናይ ኣእምሮ

እዚኣቶም ኣዘዮም ሳሕቲ ጥራይ ዘጋጥሙ ከይኖሩ፡ ብቲ ክታቦት ዝስዕቡ ጸገማት'ዮም ኢልካ ክትዘረቡሎም'ውን ዘጸግም እዩ።

ናይ ምንፍርፋር ጸገም ኣብ ዘለዎም ህጻናት፡ ንምንታይ ዕለማ ብዘዩድስ፡ ነቲ ዝርካ ልዑል መጠን ረስኒ ምቁጽጻር ብፍሉይ ኣገዳሲ እዩ። ካልእ ኣባል ናይ ታሰድራ ናይ ምንፍርፋር ጸገም እንተነይፋም ክትፈልጥ ምኽኣል'ውን ኣገዳሲ እዩ። ውላድካ መርፍእ ክታቦት ምስተወግኡ፡ ካብ ኣስፕሪን ናጻ ዝኾነ ቃንዝ ዘወግድ መድሃኒት ብምሃብ፡ መጠን ረስኒ ኣካላቱን ቃንዝኡን ንዝቐጽል 24 ሰዓታት ከቲህድኣሉ ትኽእል ኢኻ። እዚ ግን ንመምርሒታት ሓቢም ተኸቲልካ ኢኻ ትገብር።

6

ሓደገኛ ሳዕቤን እንተደኣ ኣኸቲሎምልካ እንታይ ትኸውን?

ከስተብህሉሉ ዘለኒ እንታይ ኣሎ? ከም ክብድ ዝበለ ቁጥጥዕ ኣካላት፡ ኣዘዩ ልዑል መጠን ረስኒ፡ ምቅይዳ ናይ ጠባይ/ባህርያትን ዝኣመሰሉ ሻቕሎት ክፈጥሩልካ

ዝኽእሉ ጸገማት ኣስተብህሉሎም። ምልክታት ናይ ከቢድ ቁጠዕ ኣካላት፡ ዕንፍሩርን ሳሓን ናይ ቆርባት፡ ምሕጥጥ ገጽን ጎረጎርን፡ ናይ ምስትንፋስ ጸገም፡ ዘይንቡር/ቅልጡፍ ህርመት ልቢ፡ ምንጽርጻው ናይ ርእሲ፡ ከምኡ ድማ ድኻም ኣካላት ከጠቓልል ይኽእል። እዞም ምልክታት እዚኣቶም፡ ድሕሪ ምውጋእ መርፍእ ክታቦት፡ ካብ ሒደት ደቓይቕ ክሳብ ሒደት ሰዓታት ደንጉዮም ይረኣዩ።

- እንታይ ክገብር ኣለኒ?
- ኣዘዩ ከቢድ ቁጠዕ ናይ ኣካላት ወይ'ውን ካልእ ህጹጽ ረድኤት ዘይልዮ ጥዕናዎ ጸገም ከይኑ እንተደኣ ተሰሚዑካ፡ ሓገዝ ንምርካብ ናብ 9-1-1 ደውል። ወይ ድማ ነቲ ግዳይ/ሕሙም ናብ ዝቐረበ ሆስፒታል ውሰድ። እንተዘይኮይኑ ግን፡ ንሓቢምካ/ዶክተርካ ደዊልካ ሓብር።
- ብድሕሪ'ሲ፡ ብዛዕባቲ ዝተዓዘብካዮ ጥዕናዎ ጸገም ናብቲ ንጎድናዊ ሳዕቤን ክታቦት ዝምልከት ሓበሬታ ዝእክብ 'ባክሲን ኣድቨርስ ኢብንት ሪፖርቲንግ` (VAERS) ዝተባህለ ኣሃዱ ሓበሬታ ልኣኽ። ሓቢምካ/ዶክተርካ ነቲ ሓበሬታ ከቐርቦ ይኽእል ወይ ድማ በዓልካ ብመገዲ ዚ ዝስዕብ ናይ ቪ.ኤ.ኤ.ኦ.ኤስ ኣድራሻ መርብብ ሓበሬታ ኣቢልካ ክትልእኮ ትኽእል።www.vaers.hhs.gov ወይ ድማ 1-800-822-7967 ደውል።

ቪ.ኤ.ኤ.ኦ.ኤስ ሕክምናዊ ምኽሪ ኣይህብን እዩ።

7 ሃገራዊ ፕሮግራም ካሕሳ መጉዳእቲ ክታቦት

ሃገራዊ ፕሮግራም ካሕሳ ጉድኣት ክታቦት (VICP)፡ ብናይ ክታቦት መድሃኒታት ጉድኣት ንዝወርዶም ግዳያት ሰባት ካሕሳ ንምኽፋል ተባሂሉ ዝቐመ ፈደራላዊ ፕሮግራም እዩ።

ክታቦት ብምኽታቦም ግዳይ ጥዕናዎ ጸገማት ከምዝኾኑ ዝኣምኑ ሰባት እንተሃልዮም፡ ብዛዕባዚ ፕሮግራምን ብዛዕባ ከመይ ኣቢልካ ናይ ክሲ ቅጥዒ ትመልእን ዝምልከት ሓበሬታ ንምርካብ፡ በዚ ዝስዕብ ቁጽሪ 1-800-338-2382 ክድውሉ ወይ ድማ ናብ ናይ ቪ.ኣይ.ሲ.ፕ ኣድራሻ መርብብ ሓበሬታ www.hrsa.gov/vaccinecompensation ኣትዮም ክውከሱ ይኽእሉ። ካሕሳ ንምርካብ ናይ ጥርጉን ፋይል እተቐርቡሉ ወይ እትኸፍተሉ ግዜ ደረት ኣለዎ።

8 ተወሳኺ ትምህርቲ/ሓበሬታ ብኸመይ ይረክብ?

- ንሓቢምካ ተወከሶ። ንሱ/ንሳ ነቲ ኣብ መትሓዚ ክታቦት ዝርከብ ሓበሬታ ዝሓዘ ወረቐት ክ(ት)ህበካ ወይ ብዛዕባ ካልኣት ምንጭታት ሓበሬታ ክሕብረካ እዩ።
- ናብ ናይ ከባቢኻ ወይ ናብ ናይ ክፍለ-ሃገር ክፍሊ ጥዕና ደዊልካ ተወከስ።
- ንማእከላት ቁጽጽርን ምክልኻልን ሕማማት (CDC) ደዊልካ ተወከስን፡
  - በዚ ዝስዕብ ቁጽሪ ደውል 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO) ወይ ድማ፡
  - በዚ ዝስዕብ ኣድራሻ መርብብ ሓበሬታ ናይ ሲ.ዲ.ሲ ኣቲኻ ተወከስ www.cdc.gov/vaccines

Vaccine Information Statement DTaP Vaccine - Tigrinya

5/17/2007

